

บทบาทของภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน
บ้านบางตาแผ่นดิน ตำบลคลองวัว อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง
สุนันทา แก้วสุข
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2559

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทของชุมชน 2) ศึกษาบทบาทและยุทธวิธีการดำเนินงานของภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ศึกษาผลสำเร็จที่ชุมชนได้รับ ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษาจากชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน จำนวน 5 กรณีศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จำแนกชนิดของข้อมูล เปรียบเทียบ และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน ในอดีตกับปัจจุบันมีสภาพแตกต่างกันมาก คือ (1) ในช่วงของการบุกเบิกกับการพึ่งพาตนเอง (พ.ศ. 2445-2503) การดำเนินชีวิตเป็นแบบพอเพียง ผลิตเพื่อกินเพื่อใช้ในครอบครัว คนในชุมชนมีอาชีพหลัก คือ การทำนา (2) ช่วงของการเปลี่ยนแปลงชุมชนตำบลคลองวัว (พ.ศ. 2504-2539) การดำเนินชีวิตเป็นแบบผลิตเพื่อการค้ามากขึ้นตามนโยบายรัฐบาล ระยะเวลาคนในชุมชนยังมีอาชีพหลัก คือ ทำนา มีการนำเครื่องจักรมาใช้ ใช้สารเคมีในการผลิตมากขึ้น เมื่อมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรม คนหนุ่มสาวออกไปทำงานในโรงงาน ค่าขาย รั้งจ้าง มากขึ้น คนที่เหลืออยู่ในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุจึงเปลี่ยนมาทำเกษตรสวนผสมหรือทำอาชีพเสริมอื่นๆ (3) ช่วงหลังเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ (พ.ศ. 2540-2558) คนในชุมชนที่ตกงานกลับมาบ้าน ก็มารับจ้าง ปลูกพืชผักสวนครัว ส่วนคนที่ว่างงานผู้ใหญ่บ้านได้ชักชวนให้รวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันทำอาชีพที่เหมาะสม โดยจัดอบรมให้ความรู้ทางด้านอาชีพ ทักษะการใช้ชีวิตและการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปรับใช้ในการดำรงชีวิต

2) บทบาทและยุทธวิธีการดำเนินงานของภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านบางตาแผ่นดิน พบว่า ภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญ คือ กระทรวง กรม ที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและให้การสนับสนุน ยุทธวิธีที่ใช้ คือ เผยแพร่ นโยบาย กระตุ้นให้เกิดการตระหนักในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดหาต้นแบบ ผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร อบรมให้ความรู้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ติดตามประเมินผลและให้การเสริมแรง ผู้นำชุมชน เป็นแกนนำสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในชุมชนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ยุทธวิธีที่ใช้ คือ วิเคราะห์ชุมชน ติดตามข้อมูลข่าวสารนำมาเผยแพร่ สร้างความตระหนัก กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต และติดตามประเมินผล และสมาชิกในชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชนในรูปแบบต่างๆ แล้วนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ยุทธวิธีที่ใช้ คือ การให้ความร่วมมือในโครงการ กิจกรรมต่างๆที่ชุมชนจัดขึ้น

3) ผลสำเร็จที่ชุมชนได้รับ จากวิเคราะห์ สังเคราะห์ตามองค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า (1) ความพอประมาณ ได้แก่ มีการดำเนินชีวิตตามอัตภาพ สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถประมาณตนให้เหมาะกับศักยภาพและสภาพชุมชน มีการบริหารจัดการชุมชนที่พอเหมาะพอดี และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (2) ความมีเหตุผล ได้แก่ สร้างระบบกลไกการดำเนินงานโดยกลุ่มสมาชิก ใช้สถานที่อย่างคุ้มค่า จัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ อย่างรอบคอบ ประหยัดทรัพยากรเพื่อลดต้นทุน และจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่ (3) มีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ มีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและภาครัฐให้การส่งเสริม มีการป้องกันความเสี่ยง มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นชุมชนปลอดภัยเสถียร และมีการเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง (4) ความรู้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ สมาชิกในชุมชนสนใจเรียนรู้เรื่องต่างๆ มีปราชญ์ชาวบ้าน/วิทยากรในชุมชน มีศูนย์เรียนรู้ชุมชน และมีการจัดการความรู้ และ (5) คุณธรรม ได้แก่ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน มีความรักสามัคคีกัน มีความเอื้อเฟื้อแบ่งปัน และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่เหนียวแน่น

ROLES OF THE GOVERNMENT SECTOR AND WHO RELATE IN SUPPORTING THE
SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY OF BANT BANG TA PAN COMMUNITY
KLONGWUA SUB-DISTRICT., MUENG ANG THONG DISTRICT, ANG THONG
PROVINCE

Sunanta Kaewsuk

Faculty of Education at Dhonburi Rajabhat University

2016

The objectives of this research were: (1) to study economy context of the community, (2) to study governmental roles and strategies for promoting sufficiency economy and (3) to analyze outcome of the community from applying the philosophy. This research applied qualitative study for 5 cases from Ban Bang Ta Paen Community. The data was collected in various approaches such as documental review, area observing, individual interview and focal persons meeting. The data was analyzed by content analysis, data classification, and comparison and conclusion development.

Results of this study are as following;

1) Ban Bang Ta Paen Community has tremendously changed from the past. (1) At the early settle period between 1902 – 1960, people rely on simple economic such as self supply food from household plantation. The economic mainly drove by rice farming. (2) Evolution period was during 1961 – 1996, trading got more involved in the economy according to government policy at that time. At the initial, main outcome was rice farming. Machines were introduced and farmers started to use chemical pesticides and fertilizers. After industry was settle in and around the community, young generation started to ignore agriculture and enter their career in factories, merchandise and labor. Old generation kept mixed-farming and other self – employment as their career. (3) After economic crisis in year 1997 – 2015, some non-employed labor came back to their hometown, some did small farming, some was introduced to various trainings from their communities head such as living skills and sufficient economy.

2) From the study of roles and strategies of government and stakeholders relating to promoting sufficient economy of Ban Bang Ta Paen Community, it can be concluded that ministries and departments play important role in developing policy

(4)

to support local communities. Strategies such as implementing of policies enable awareness of people to have better understanding to sufficient economy. To take knowledge into action, training from role model farmers and sufficient economy experts is very crucial. Assessment and support from community leaders is also important to encourage local communities to adopt the principle to their practices. Community analysis, updating economy situation, building awareness and promoting knowledge exchange are effective strategies that could promote sufficient economy in the community. Government and private sector and community leaders could provide support to the community so that people will apply in their lives.

3) From sufficient economy aspect, the community achieves (1) Moderation; community members have self-sufficient life style having capability to sustain their life and community with proper technology. (2) Reasonableness; suitable system was developed by members. They carefully utilized community facilities and resources, which enabled less resource use and investment cost. People in the community have well-being. (3) Self-immunity; with good community leader and The government supports, the community becomes strong, community wisdom is preserved and lesser exposed to drug problems. (4) Knowledge; community leader and other members are interested in learning new things. Learning center was established to exchange knowledge. (5) Moral; adopting sufficient economy into practice, having responsibility for own family and community, being unite, sharing and engaging to community activities.